

udaný, jež není listinou, při inrotulaci spisů má býti předložen, není předmětem rozhodnutí o rekognici, nýbrž rozhodne se o tom teprve v konečném rozsudku (roz. ze dne 19. prosince 1871 č. 14966, sb. »Gl. U.« č. 4367).

VI. Nový soudní řád, který spočívá na zásadách ústnosti a bezprostřednosti, ovšem inrotulaci spisů nezná, jelikož sebrání procesního materiálu, jakožto základu soudcovského rozhodnutí, z veliké části jest povinností soudcovou. § 265 nového s. ř. toliko ustanovuje, že všechny návrhy a vysvětlení stran, které pro průběh a rozhodnutí procesu jsou důležitými, jakož i soudcovská rozhodnutí při projednávání vynesena a prohlášená a ona nařízení a opatření předsedova, proti nimž se připouští právní prostředky (§ 208), jakož i podstatné výsledky jednání (§ 209) se mají do protokolu zaznamenati, a sporné spisy předsedovi podané se mají připojiti ku jednacím protokolu jako přílohy; tvoří tudíž jednací protokol s přílohami a přípravnými spisy listinný materiál pro soudcovský rozsudek.

Inseráty (návěští v novinách).

I. Pojem a význam.

Inseráty jsou návěští nebo sdělení, která činí prostřednictvím novin buď jednotlivá osoba, neb více osob aneb spolek k obecenstvu nebo ku většímu nebo menšímu kruhu tohoto za jistým účelem. Děje-li se sdělení toto hlavně v zájmu oznamujícího, nazývá se annoncí. Návěští v novinách jsou velmi rozmanitá; vše, co jest možno a dovoleno, může býti obsahem inserátu; jedinou mez stanoví předpisy týkající se policie tiskové a mravnostní a trestní zákon. Inseráty, které porušují mravnost nebo cudnost hrubým způsobem, veřejné pohoršení vzbuzujícím, činí zodpovědnými všechny osoby jmenované v § 7 tr. z. a to na základě § 516 tr. z. Kromě toho může býti zakročeno na základě § 11 cis. nař. ze dne 20. dubna 1854 č. 95 ř. z. zeměpanskými úřady policejními, po případě politickými úřady okresními proti návěštím, která porušují pořádek nebo slušnost, nebo jinak veřejné pohoršení způsobují, aneb jimiž vyslovuje se odpor proti vládě, nebo jimiž snižují se její nařízení. Rostoucím významem tisku vzrůstá a šíří se též význam inserátů. Skoro všechny noviny mají svou část insertní a nemohou jí ani postrádati, poněvadž jest, právě jako při železnicích doprava zboží, hlavním pramenem výtěžku, umožňuje nízké ceny novin a podporuje značnou měrou šíření se časopisů. Zhusta vyskytují se listy, které obsahují pouze návěští. Inseráty neomezují se pouze na noviny, nýbrž vyskytují se též v jiných tiskopisech pro širší obecenstvo určených. Tak nalézáme často inseráty na lístcích divadelních, jídelních a p. S vývojem novinářství nabyly též inseráty vynikajícího hospodářského významu. Služby a práce, koupě a prodeje, nájmy a pachtý prostředkují se novinami, a jest tudíž annonce důležitým činitelem pro poměr mezi nabídkou a poptávkou. Však toto hospodářsky důležité zařízení má též své stinné stránky, neboť často vyskytuje se v novinách reklama v pravdě nesolidní. Jest tudíž povinností řádných listů zamítnouti annonce, které zjevně slouží účelům nepoctivým nebo nemravným.

I. Význam inserátů jest též mnohými zákonnými předpisy potud uznán, že často klade se za podmínku publicity a právní moci jistých skutečností oznámení jich ve veřejných listech. Příklady toho vyskytují se ve čl. 13, 14, 25, 46, 87, 151, 177, 189, 209, 210, 214, 243, 248 obch. z.; v § 69 konk. ř.; v § 132 říz. ve v. nesp. atd. atd. Publikace děje se v těchto

případech úředními novinami, čímž se však vlastního účelu zpravidla nedosáhne, poněvadž úřední noviny jsouc málo rozšířeny dostanou se jen malému kruhu čtenářstva.

II. Povinnost listu inserát přijati.

Nestává všeobecné povinnosti periodických tiskopisů, aby přijímaly inseráty; poznámky ve příčině té činěné jako ku př.: »inseráty se přijímají« a p. nejsou nabídkami, nýbrž nezávazným vyzváním, aby činěny byly nabídky. Výjimečně zavazuje § 20 tisk. z. periodické tiskopisy, které přijímají inseráty, ku přijetí výnosů úředních, úřadem k uveřejnění doručených, ovšem toliko za obvyklé poplatky. Inserát sám o sobě není nabídkou ve smyslu práva občanského neb obchodního, nýbrž jest toliko veřejným vyzváním, aby činěny byly nabídky (srovn. čl. 337 obch. z.: »Nabídka ku prodeji, která zřejmě se činí více osobám aneb při níž zboží, cena nebo množství není určitě označeno, není žádnou závaznou nabídkou ku prodeji«). Naproti tomu může býti ovšem inserátu použito k objasnění smluv, které byly na základě jeho uzavřeny. Obsah inserátu může býti též za jistých okolností trestným (§ 197 tr. z.), činí-li se smlouva výslovně na základě jeho.

III. Právní povaha insertu.

Smlouva mezi inserujícím a podnikem novinářským jest smlouvou námezdni (§ 1151 o. o. z.), poněvadž se tento zavazuje ku vykonání jistého díla za určitou odměnu peněžitou (locatio conductio operis). Odměna stanovena jest z pravidla dle pevných sazeb, které nepodlehají úřednímu dohledu. Podstatné nedostatky inserátu, které ho činí bezúčelným aneb se nesrovnávají s výslovnými podmínkami (ku př. uveřejnění inserátu na jiném místě, než které jest k tomu výslovně určeno, neb v jiných listech a p.) oprávnějí inserujícího ku nároku na opravu, po případě na opětné bezplatné uveřejnění inserátu. Nebyl-li inserát vinou listu v pravý čas uveřejněn, může inserent od smlouvy odstoupiti aneb náhradu žádati, byl-li určitý čas pro uveřejnění inserátu vymíněn. Jelikož dle § 1157 o. o. z. vlastník látky nebo díla nese škodu, jestliže byla látka neb dílo třeba i náhodou zcela neb z části zničeno, mohl by ku př.: ve případě konfiskace novin, nenásledovalo-li nové vydání, inserent žádati za vrácení poplatku conditione causa data causa non secuta. Chce-li tudíž podnikatelstvo novin takový nárok vyloučiti; musí ustanovení to přijati do podmínek inserčních a vytisknouti na inserčním lístku.

Smlouva uzavřená mezi inserujícím a podnikatelstvem novin jest na straně inserujícího obchodem, když inserování náleží ku provozování jeho obchodní živnosti (čl. 273 obch. z.); tato okolnost jest sporná, je-li inserující kupcem (čl. 274 obch. z.), smlouva pak jest obchodem na straně tiskárny novin, když obchod tento provozuje se po živnostensku a není-li provozování to toliko řemeslným (čl. 272 č. 5 obch. z.).

IV. Kanceláře inserční.

Inserování děje se buď přímo nebo prostřednictvím t. zv. kancelářů inserčních, kteréž čítají se ku soukromým jednatelstvím. Vztahuje se tudíž na ně výnos min. ze dne 28. února 1863 č. 2306. Koncesi ku provozování udílí politický zemský úřad.

Kanceláře tyto obstarávají po živnostensku vlastním jmenem na účet objednatele uveřejňování návěstí v novinách. — Majitel kanceláře jest komisionářem ve smyslu čl. 360 obch. z. Jako komitent může ten, kdo příkaz udělil, jej opět odvolati, pokud majitel kanceláře obchod na něj

vznesený neprovedl, poněvadž komisionář, jenž příkaz přijal, jest sice povinen jej provést, nenabývá tím však práva žádati, aby příkazovatel i přes vůli svou později projevenou přidržel byl k tomu, aby nechal příkaz svůj provést kommissionářem, po případě, aby jemu nahradil zisk, jež by tento byl obdržel (roz. nejv. s. ze dne 17. prosince 1874 č. 11.221, časop. »Ger. Halle« r. 1875 č. 39; sb. »Cl. A.« sv. IV. č. 537). O právnické povaze insertní kanceláře vyslovuje se něm. nejv. říš. obchodní soud v roz. ze dne 17. listopadu 1871 (IX. 135), takto: Právní jednání, jemuž se majitel kanceláře podvoluje, zavazuje ho v různých směrech, které jednak padají do oboru zasílatelova, jednak do oboru komisionářova; neboť on přejímá dopravu jemu odevzdané annonce do určitého časopisu, uzavírá však při tom zároveň smlouvu o formě tisku, sice na účet komitenta, avšak svým jmenem. On vypočte komitentovi pravidelné útraty inserční, jež redakce novin na svých odběratelích požaduje, se srážkou rabattu zvláště umluveného. Co při tom vyzíská výhodnou úmluvou s redakcí, jest jeho ziskem. Lhostejno jest, zdali on sám vypočtené útraty inserční dotyčným novinám zaplatil, aneb zdali jest toliko povinen je zaplatit. V tomto ohledu nejeví se býti obyčejným komisionářem, nýbrž zasílatelem, jenž obdobně čl. 384 obch. z. stanoví si určitou cenu za provedení úkolu bez ohledu na svůj skutečný náklad.

Instrukce soudní.

I. Pojem a rozdělení.

Soudní instrukce jest souhrn zákonných norem o vnitřním zařízení a jednacím řádu veškerých soudních úřadů. Jednotlivé předpisy pro soudní instrukci byly vydány patentem ze dne 3. května 1853 č. 81 ř. z. a dělí se ve dvě části. První část pojednává o obsazení, řízení a dozoru nad soudními úřady, druhá obsahuje jednacím řád soudů. Organizace soudů spočívá na nejv. kabinetním listě ze dne 31. prosince 1851 č. 4 ř. z. z r. 1852, kterým byly vyznačeny základní rysy organického zařízení soudů, dále na nař. ze dne 19. ledna 1853 č. 10 ř. z. o organizaci sborových soudů I. a II. stolice a na zák. ze dne 11. ledna 1868 č. 59 ř. z., kterým nařízeno bylo oddělení úřadů správních od soudů. Jak poznamenává vyhlášovací patent k jur. normě, sleduje tato ten účel, aby zásady soudnictví vytčené jmen. cíl. pat. ze dne 31. prosince 1851 byly v souhlas uvedeny se vnitřním zařízením a jednacím řádem soudních úřadů. Soudní instrukce vztahuje se netoliko na soudní pravomoc civilní, nýbrž i na trestní, avšak jen potud, pokud se předpisy její dle své povahy k tomu hodí a pokud předpisy o řízení trestním neobsahují zvláštních ustanovení (čl. III. vyhl. pat.). Rovněž platí předpisy soudní instrukce i pro nejvyšší soud, pokud nejsou ve statutu pro tento soud vydaném ustanovení zvláštní (čl. IV. vyhl. pat.);

II. Osoby soudní.

Ku soudním osobám v širším smyslu slova náleží soudcové, soudcovští úředníci pomocní, personál kancelářský a soudní sluhové; soudními osobami v užším smyslu jsou úředníci ustanovení ku samostatnému vykonávání soudcovských funkcí. K nim náleží předsedové, místopředsedové, radové, okresní soudcové, dále tajemníci a příruční (adjunkti), kterým bylo uděleno hlasovací právo při soudech sborových (§ 1 zák. ze dne 21. května 1868 č. 46 ř. z.). Kdo se chce státí soudcem, musí prokázati:

a) vlastnosti pro vstup do státní služby vůbec předepsané (viz § 1 soud. instr.),